



Sosiaali- ja terveysministeriö
PL 33
00023 VALTIONEUVOSTO

ASIA **Lausunto: Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistä, kehittämistä ja valvontaa koskevan lainsäädännön uudistaminen – Peruslinjauksia valmistelevalle työryhmän väliraportti STM 2010:34**

Terveydenhoitoalan Palvelujärjestöt TEPA ry katsoo aiheelliseksi kommentoida STM:n esitystä 2010:34 koskien ehdotettuja rakennelinjauksia.

Yleistä väliraportista

Lausunnolla oleva työryhmän väliraportti sisältää kuvauksen sosiaali- ja terveystalouden nykytilanteesta ja sen pohjalta tehdyt yleiset linjaukset jatkotyölle. TEPA ry keskittyy lausunnossaan arviomaan esitettyjä tavoite- ja rakennelinjauksia. Haluamme lisäksi kiinnittää työryhmän huomiota myös nykytilanteen kuvauksesta tehdyn SWOT -analyysin muutamaan kohtaan ja kehitysideoita tulevan loppuraporttiin.

Nykytilanteen SWOT:sta

TEPA ry yhtyy yrittäjäjärjestöjen esittämään huoleen siitä, että raportin mukaan Suomessa ei ole yhteistä visiota siitä, mihin suuntaan palvelujärjestelmää tulee kehittää. Nykytilanteen analyysissä on esitetty uhkana olettaa, että jos yhteistä visiota ei ole, on palvelujärjestelmän kokonaisvaltainen kehittäminen äärimmäisen vaikeaa. Pidämmekin tärkeänä, että työryhmä löytää valmistelutyössään riittävän yhteisen näkemyksen siitä, mihin uudistuksilla ja kehittämistyöllä pyritään ottaen huomioon sekä julkisen että yksityisen sektorin asiakkaat ja palveluntuottajat.

Tärkeintä on erottaa järjestämisvastuu ja tuotannollinen vastuu toisistaan. Nykyinen varojen vähyys ei saa johtaa siihen, että niukat rahavarat käytetään uuden infran rakentamiseen. On taloudellisesti ja toiminnallisesti järkevämpää hyödyntää nykyisiä palveluntuottajia aiempaa paremmin.

Rakennelinjauksista

Rakennelinjauksissa (otsikko kohta 2) todetaan, että sosiaali- ja terveydenhuolto on järjestettävä yhtenä kokonaisuutena. Olemme samaa mieltä siitä, että heikommassa asemassa olevat pitää huomioida, mutta raportissa tulee huomioida myös esim. sadat tuhannet pienyritysten työntekijät ja yrittäjät, jotka ovat vähimmäistyöterveyshuollon piirissä, johon ei sisälly lääkarissäkäyntejä eikä tutkimusta ja hoitoa. Nämä työntekijät ja yrittäjät joutuvat itse maksamaan sairaanhoito- ja kuntoutuskulunsa. Yleensä he ovat myös pienituloisia perheellisiä ihmisiä. Eri ryhmien ongelmat pitäisi ottaa huomioon ja kehittää erilaisia ratkaisumalleja.

Raportissa esitetään, että järjestämis- ja rahoitusvastuun pitää olla samassa organisaatiossa. TEPA ry pitää vakavana puutteena sitä, että raportissa puhutaan vain järjestämisestä ja rahoituksesta, vaikka ensiksi pitää erottaa toisistaan kolme asiaa: järjestämisvastuu,

palvelujen tuottaminen ja rahoitus. **Koska käytettävissä olevat resurssit ovat vähäiset, ne pitää käyttää tehokkaasti hyödyntämällä jo olemassa olevia palveluntuottajia ja niiden tuotantotekijöitä, eikä laittaa rahaa uusien tuotantotekijöiden kehittämiseen.**

Rahoituksen osalta monikanavaisuus on vahvuus ja se tulee säilyttää. Täten varmistetaan rahoitusjärjestelmän toimivuus laadukkaiden ja kustannustehokkaiden palvelujen osalta. Samalla tulee kehittää olemassa olevaa terveydenhuollon monikanavaista rahoitusjärjestelmää ottaen huomioon asiakkaiden valinnanvapaus, monituottajamalli sekä palveluiden saatavuus.

Kilpailuttaminen on tasaveroisin, läpinäkyvin ja oikeudenmukaisin tapa järjestää palvelut toiminnallisesti, laadukkaasti ja kustannustehokkaasti lähellä asiakasta. Kilpailutus oikein käytettynä varmistaa sen, että kaikkia tuottajia, sekä julkisia että yksityisiä kohdellaan yhdenvertaisesti.

Palvelujen tuottamisesta ja järjestämisestä tulee erottaa rahoitus.

- Perusterveydenhuollon ja tavanomaisen erikoissairaanhoidon sekä järjestämis- että rahoituspäätökset pitää tehdä kuntalähtöisesti. Vahva kunta on lähellä veronmaksajaa, jolloin päätökset tehdään asiakaslähtöisesti.
- Valtion rahoitusvastuulle pitää siirtää erityisen vaativa erikoissairaanhoido, esim. elinten siirrot yms.

Evästyksiä loppuraporttia varten

Väliraportti on TEPA ry:n mielestä jättänyt asiakkaan valinnanvapauteen perustuvat järjestämistavat aivan liian pienelle huomiolle. Esimerkiksi palveluseleiden nykyistä laajempi käyttö tulee huomioida. Perusolettamana pitää olla se, että aina kun ollaan sellaisessa asiakasrajapinnassa, jossa asiakkaalla on mahdollisuus myötävaikuttaa palveluntuottajan valintaan, toimii palveluseteli hyvin. Tällöin klassista kilpailuttamista ei joka tilanteessa tarvita.

Loppuraportissa pitää käsitellä tietojärjestelmien kustannukset myös yksityisen sektorin osalta. Julkinen sektori saa paljon tukea järjestelmien rakentamiseen, mutta yksityinen sektori joutuu tällä hetkellä maksamaan mahdolliset muutokset tai järjestelmien uushankinnat kokonaan itse. Yritysten tietojärjestelmien tasapuoliseen kehittämiseen pitää löytää rahoitusratkaisu tai tilapäinen verovähennysoikeus. Tietojärjestelmät ja infran rakentaminen ohjelmistoinen aiheuttavat mittavat kustannukset pienille ja keskisuurille yrityksille, mikä aiheuttaa kilpailun vääristymän palveluntuottajien kesken.

Helsingissä 24.1.2011

Terveydenhoitoalan Palvelujärjestöt TEPA ry

Aino Sainio
Puheenjohtaja

Mikael Söderlund
Hallituksen jäsen